

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Owusu, J. & Hoppu, P. 2023. Hiphop-tanssin ytimessä on yhteyksien löytäminen. Oamk Journal 74/2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023050541455>

Hiphop-tanssin ytimessä on yhteyksien löytäminen

15.5.2023 - Owusu Julian, Hoppu Petri

Hiphop-kenttä on kulttuurinen kenttä, josta tanssitaiteen ammattilaisuus on olemassa oleva mutta pieni osa. Ilman sosiaalista näkökulmaa hiphop-tanssi on vaillinaista, jos sitä voidaan edes kutsua hiphopiksi. Siksi myös sen opetuksessa kommunikaation ja sosiaalisen vuorovaikutuksen harjaannuttaminen on keskeistä. Hiphopin monitasoiset yhteydet konkretisoituvat kollektiivisissa tanssitilanteissa, joista alkuvoimaisimpia ovat yhteisölliset tanssiringit eli hiphop-cipherit.

Rap-artisti ja hiphop-kouluttaja Lawrence "KRS-One" Parkerin mukaan hiphop pohjautuu yhteisön kollektiiviseen tietoisuuteen [1]. Kollektiivinen tietoisuus on usein tunnistamattomaksi jäävä tietoisuuden taso, joka toimii ideologisena pohjavireenä sosiaaliselle kanssakäymiselle. Tätä yhteistä olemisen tapaa ja siihen liittyviä ilmiöitä voi lähestyä monella tavalla. KRS-Onen määritelmän lisäksi kulttuuriteoreetikko Fred Moten puhuu mustuuden kuulumisen performanssista, tanssintutkija Thomas DeFrantz performanssista olemassaolon todistamisena ja tanssin professori Rosemarie Roberts hiphopin koreografisesta alluusiosta. Alluusio sitoo itse asiassa nämä kaikki yhteen. [2] [3] [4]

Hiphop-koreografia alluusiona

Alluusio on kirjallisuudessa käytetty termi, joka tarkoittaa teoksessa esiintyvää epäsuoraa viittausta toiseen teokseen. Alluusiolla laajennetaan teoksen maailmaa luomalla alateksti viittaamalla yleisessä tai hiljaisessa tiedossa oleviin asioihin. [5] Hiphop-tanssissa ja -musiikissa alluusio on viittaus hiphopin synnyttäneeseen kontekstiin, juuriin ja sosiaalisiin suhteisiin. Hiphop-tanssin opetuksessa koreografia voi toimia viittaamisen välineenä.

(Kuva 1.)

KUVA 1. Breikkareiden freeze-liikkeet voivat viitata liikkeiden keksijöihin (kuva: Helena Rauatmaa).

Alluusio on estetiikkaa, joka luo hiphop-koreografialle sisältöä. Se vaikuttaa teknisiin valintoihin ja esiintymistapoihin. Afrikkalaisista tansseista peräisin olevat estetiikat (ja tekniikat), kuten polyrytmisyys, polysentrisyys, dissonanssi ja ”coolisuuden” tavoittelu nostavat ensisijaisiksi sosiaaliset päämäärät, yhdessä tanssimisen ja yhdessä luomisen, joiden sivutuotteina voi syntyä myös teoksia. Esityksen tavoite ei ole esittää yhdessä tekemistä vaan yhdessä tekeminen on itse teos. Koreografinen prosessi on tapa luoda yhteisöllisesti yhteistä tietoa. [4]

Tanssin funktionaalisuus korostuu estetiikan rinnalla mustassa tanssissa eli Afrikassa ja Afrikan diasporassa syntyneessä tanssissa siten, että funktionaalisuudella on esteettistä arvoa. Sosiaalisen kuulumisen ilmaiseminen allusion kautta on yksi hiphop-koreografian keskeinen funktio. Hiphop-koreografia vaatii ymmärryksen tanssin ja sitä ympäröivän kulttuurin juurista, koska allusiossa hiljaisen tiedon oletetaan olevan yleistä. [6]

Länsimaisen tanssin kontekstissa tämä on haaste, sillä eurooppalaista kulttuuria korostavat eli eurosentriset taidekäsitteet eivät huomioi hiphopin erilaisia konteksteja, sosiaalisia instituutioita tai esteettisiä normeja. Ei-eurosentristen tietojärjestelmien tunnistaminen ja arvostaminen taiteessa on osa dekolonialistista prosessia, joka on

keskeinen tekijä hiphop-kulttuurin syntyisessä. Aktiivisesti dekolonialistinen perspektiivi on tärkeä hiphopin opettamisessa ja koreografian luomisessa.

Roberts erottelee neljä tapaa hahmottaa kehoa ja kehollista tietoa: fenomenologinen, yksilöllinen, suhteellinen ja kollektiivinen keho [4]. Kaksi ensimmäistä käsittää kehon erillisenä yksikkönä ja vastaa länsimaista käsitystä taiteilijasta. Kaksi jälkimmäistä puolestaan asettavat taiteilijan erottamattomaksi osaksi yhteisöä ja sitovat luomisprosessin ihmisten väliseksi asiaksi. Kun keho ja ihminen käsitetään osana kollektiivia, ei ole olemassa yksin luotua taidetta.

Koreografia on oiva opetusväline liikkeiden ja eri tanssitekniikkojen sitomiselle ajalliseen perspektiiviin musiikin kautta. Musiikin rytmit, groove ja lyriikat houkuttelevat esille tietynlaista liikedyndamiikkaa ja tapaa tanssia yhdessä. Musiikki on kuin aikakone, joka voi kontekstualisoida liikkeen aikaan, paikkaan ja funktioon. Kontekstin ymmärtäminen luo pohjan ilmaisulle ja tietoisuuden siitä, miten tanssija asemoituu suhteessa muihin toimijoihin siinä hetkessä. Alluusio on keino avartaa tanssijan kokemusta siten, että sosiaaliset suhteet ovat prioriteettina ja tanssitekniikka on väline suhteiden luomiseen ja neuvotteluun.

Cipher – kollektiivista dynamiikkaa

Jos alluusio on hiphopin olemuksellinen ydin, cipher on sen toiminnallinen kehys. Cipher (cypher, cypha ja cipa, suomalaisittain saifferi) tulee arabian kielen sanasta sifr eli nolla. Tanssi- ja räppirinkien ympyrämuoto muistuttaa usein nollaa. Sifr tarkoittaa myös koodia, ja cipherin kieli on eräänlainen salakieli, jonka ymmärtäminen perustuu hiljaiseen tietoon ja kollektiiviseen tietoisuuteen. (Kuva 2.)

KUVA 2. Breakdance-cipher (kuva: Dimitri Lisitsyn).

Ympyrämuoto on yleinen sosiaalisissa tansseissa, mutta ympyrässä tanssiminen ei automaattisesti ole cipher. Jotta cipher voi syntyä, täytyy ringissä tanssivien ymmärtää tanssillisen ja sosiaalisen koodiston lisäksi asemoitumisensa hiphopin perinteisiin. Heidän täytyy jakaa yhteinen päämäärä ja energia. Cipherin keskipaikka ei ole soolotanssin areena eikä ympyrän kehällä ole yleisöä. Keskipaikasta käsin tanssija jakaa ryhmänsä kanssa energiansa ja saa kanssatanssijoilta energiaa. Ympyrän kehällä olevat ovat yhtä aktiivisia kuin keskellä tanssivat. [7]

Cipher on demokraattinen rakenne, joka onnistuessaan takaa jokaisen osallistujan näkyväksi tulemisen. Toimiva cipher vaatii tanssijoilta sosiaalista älyä sekä havainnointi- ja empatiakykyä. Cipher on lainaamista, taistelemista, keksimistä, representaatiota ja yhteistoimintaa ja se avaa mahdollisuuksia uuden syntymiselle yhdessä tanssien. Epäonnistuessaan cipherista voi tulla pelottava ja epämukava tanssirinki, jossa vuoron perään tanssitaan sooloja arvostelevan katseen alla. Hiphop-termein sanotaan, että cipherista puuttuu silloin sielu. [8]

Opetustilanteessa cipherin luominen vaatii opettajalta herkkyyttä tunnistaa oppilaiden sosiaalisia kykyjä. Jokainen cipher muodostaa oman salakielensä – omat sääntönsä

vuorovaikutukseen. Opettajien tulee ohjata tarkasti tätä sosiaalisen koodiston syntyä, jotta cipherin luovat mahdollisuudet voivat toteutua. Cipherin harjoittelemisessa ei ole kyse kontekstittoman muinaisperinteen vaalimisesta, vaan siinä harjoitellaan aktiivisesti sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja tanssitekniikkaa.

Cipherissa tanssitaan improvisoiden, freestylaten. Hiphopin improvisaatio ei pääasiallisesti perustu spontaaniuteen vaan on suhteessa hiphop-kulttuuriin, tanssin perusliikkeisiin ja tanssittavaan hetkeen. Tanssija huomioi tanssiessaan kanssatanssijoitaan ja ympäristöään. Koreografi Alphonse Tierou kutsuu tätä kollektiiviseksi improvisaatioksi. [9] Hiphop tanssi syntyy sosiaalisissa suhteissa. Se ei voi syntyä ilman suhdetta ihmisiin ympärillä, vaikka tanssija liikkuisi taitavasti. Tanssitunneilla cipherilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja yhdessä liikkeellisen tekniikan kanssa eikä erillisinä asioina.

Liikkeellistä tekniikkaa ja kommunikaatiota

Hiphop on vahvasti juurtuvaa tanssia. Se on nopeasti uusiutuvaa, mutta sen kehitys tapahtuu kerrosten lisääntymisellä eikä poistumisella. Hiphop on monikerroksellista, ja taitava tanssija tekee useita kerroksia näkyviksi tanssiessaan. Hiphopissa liikkeellinen tekniikka ja kyky kommunikoida musiikin, muiden tanssijoiden ja yleisön kanssa eivät ole toisistaan erotettavissa. Alluusio, freestyle-improvisaatio, battlaaminen, call outtaaminen, shadowing (kuva 3), stalking, rytmi, liikkeiden yhteinen jalostaminen, toisen katsominen ja katseen alla oleminen ovat esimerkkejä teknisistä asioista, joita hiphop-cipherissa voidaan aktiivisesti harjoitella.

KUVA 3. Shadowing-hetki kesken tanssibattlen. Oulun katutanssit vuonna 2012. (Kuva: Helena Rautmaa.)

Hiphopin haasteena on se, että tanssin opettaminen Suomessa keskittyy yleisesti esiintyjän työhön ja tekniikkoihin, eikä kommunikaatio muulla kuin tarinankerronnallisella tasolla ole priorisoitua. Hiphop-tanssin opettamisessa kommunikaatio on prioriteettina, ja muut tanssitaidot ovat välineitä moniulotteiseen vuorovaikutukseen osana laajempaa kulttuurista kontekstia. Parhaimmillaan tanssinopettaja tukee tätä hiphopin ainutlaatuisuutta eikä pakota tanssijaa muiden normitettujen opetuskäytäntöjen muotteihin.

Julian Owusu

Opiskelee Taiteen tekijän ja kehittäjän (YAMK) tutkinto-ohjelmassa
Oulun ammattikorkeakoulu, Kulttuurialan yksikkö

Petri Hoppu

yliopettaja
Oulun ammattikorkeakoulu, Kulttuurialan yksikkö

Lähteet

[1] Parker, L. 2013. 40 years of Hip Hop by KRS-One (Full Movie). Youtube. Hakupäivä 30.3.2023. <https://www.youtube.com/watch?v=REpSdgORU5A>

[2] Moten, F. 2018. Stolen Life. Durham and London: Duke University Press.

[3] DeFrantz, T. 2018. What is Black Dance? What Can It Do? Teoksessa M. Bleeker, A. Kear, J. Kelleher & H. Roms (toim.) Thinking through Performance. Lontoo: Bloomsbury, 87–99.

[4] Roberts, R. 2021. Baring unbearable sensualities: Hip hop dance, bodies, race and power. Connecticut: Wesleyan University Press.

[5] Tieteen termipankki. Kirjallisuudentutkimus:alluusio. Hakupäivä 13.3.2023.

<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:alluusio>

[6] Burns, C. S. 2021. What Documents Cannot Do: Revisiting Michael Polanyi and the Tacit Knowledge Dilemma. Information Science Faculty Publications 77. Hakupäivä 3.4.2023. https://uknowledge.uky.edu/slis_facpub/77

[7] Watkins, P. & Caines, R. 2014. Cyphers: Hip-Hop and Improvisation. Critical Studies in Improvisation 10 (1), 1–5. Hakupäivä 3.4.2023.

<https://www.criticalimprov.com/index.php/csieci/article/view/3518/3587>

[8] Johnson, I. K. 2023. Dark matter in breaking cyphers. The life of Africanist aesthetics in global Hip Hop. New York: Oxford University Press.

[9] Tierou, A. 1992. Doopie: the eternal law of African dance. Käännös Deirdre McMahon. Chur, Philadelphia, Pariisi: Harwood Academic Publisher.

Korjaus 17.5.2023: Korjattu sana sifreli -> sifr

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 74/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Owusu Julian, Hoppu Petri

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](#)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023050541455>

Tiivistelmä: Hiphop on sosiaalinen ja kulttuurinen kenttä, josta ammattilaisuus on vain pieni osa. Ilman sosiaalista näkökulmaa hiphop-tanssia on vaikea edes kutsua hiphopiksi. Hiphopin olemuksellisenä ytimenä on alluusio eli sen sisältämät viittaukset ilmiön synnyttäneeseen kontekstiin, sen juuriin ja sosiaalisiin suhteellisuuksiin. Alluusio on itsessään estetiikkaa, joka luo hiphop-koreografialle sisältöä. Hiphopin toiminnallisena kehyksenä on puolestaan cipher eli ympyrämuodossa tapahtuva tanssitilanne. Cipher on demokraattinen rakenne, joka onnistuessaan takaa jokaisen osallistujan näkyväksi tulemisen. Hiphop-tanssissa sosiaalinen vuorovaikutus on keskeistä, ja liikkeiden tavoin se on harjoitettava tekninen taito.